

Alkotmánybíróság,
Dr. Bitskey Botond főtitkár úrnak

Hiv. sz.: IV/1336-3/2016.

| | |
|------------------|----------------|
| ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG | |
| Ügyszám: | IV/1336-4/2016 |
| Érkezett: | 2016 SZEPT 27. |
| Példánv. | Készítő:roda: |

Tisztelt Főtitkár Úr!

kiegészíti panaszát és annak indokait:

kéri a Kúria Pfv. VII. 21.598/2015/6. sorsz., 2016. III. 29-én kelt ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és kiegészíti panaszának indokait az alábbi alkotmányjogi indokokkal.

A panasz az Emberi Jogok Európai Egyezményét (*Egyezmény*) és az annak alapján működő Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) ítéletét idézte annak alátámasztására, hogy a rendes bírói ítélet megfelelő indokolása a tisztességes eljárás követelményének kielégítéséhez nélkülözhetetlen.

Tehát alkotmányjogi szempontból indokolandó, hogy az EJEB ítéleteinek megállapítása milyen módon lehet hivatkozási alap a felülvizsgálati ítélet alaptörvény-ellenessége, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szempontjából.

A panasz az Emberi Jogok Európai Egyezményének (*Egyezmény*) – s ennek részeként az EJEB ítéleteinek – a magyar jogra való kihatását illetően hivatkozott arra, hogy az *Egyezményt* kihirdette az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény. Az Alaptörvény *Q* cikke (3) bekezdése szerint pedig a nemzetközi jog normái a hazai jogszabállyal való kihirdetésükkel válnak a magyar jog részévé. Tehát bár az *Egyezmény* megsértése az Alaptörvény *Q* cikkének sérelmével jár (amely nem alapjogot rögzít), de mert az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése – az *Egyezmény* 6. cikkéhez hasonlóan – a tisztességes eljárás követelményét rögzíti, ebből fakadóan a 7/2013. (III. 1.) AB határozat megállapította:

7/2013. (III. 1.) AB. hat. [29] és [30] pontja

„[29]... Az Alaptörvény hatálybalépésével immáron az Alkotmánybíróság feladatai közé tartozik a bírói döntések alaptörvény-ellenességének vizsgálata is, amellyel egyidejűleg jelentkezik a tisztességes eljárás megkövetelte gyakorlati szempontok, így az **indokolási kötelezettség meghatározásának igénye is**. A Bíróság gyakorlatában az **indokolt bírósági döntéshez való jog** az Egyezmény 6. Cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben, annak egyik, az Egyezmény szövegében kifejezetten nem nevesített elemeként jelenik meg.

[30] Az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy 'Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg

az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.' [ABH 2011, 291, 321.; legutóbb megerősítve: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat; ABK 2012, 228, 233.] Az Alkotmánybíróság ilyen megfontolásból kiindulva áttekintette a Bíróságnak az indokolt bírósági döntéshez fűződő jog tekintetében kialakított gyakorlatát, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jog értelmének meghatározásakor is irányadónak tekint.

Az EJEB ítéleteire mint alkotmányjogi hivatkozási alapra nézve panaszos azt kívánja a mélyen tisztelt Alkotmánybíróság elé tárni, hogy az Alkotmánybíróság számos határozatában foglalkozott e kérdéssel, s ezekben a következő álláspontját juttatta kifejezésre.

166/2011. (XII. 20.) AB határozat III. 1. pont

„A jelen ügyben egyszerre kell elvégezni a hagyományos alkotmányos kontrollt és egyszerre mind annak azt a változatát, amikor a viszonyítási pont (az Abtv. 1. § c) pontja értelmében) nem az Alkotmány valamely rendelkezése, hanem egy nemzetközi szerződés, jelen esetben az Egyezmény.

Az Alkotmánybíróság, amikor arról kell döntenie, hogy az indítványokkal támadott jogszabályi elemek sértik-e az Egyezményt, az Egyezmény adott rendelkezései tartalmának értelmezéséhez és tisztázásához - eddigi gyakorlatához híven - az Egyezmény hiteles (autoritatív) értelmezésének jogával az Egyezményben a részes államok által felruházott Bíróság joggyakorlatát veszi alapul. Ez az alapulvétel mindenekelőtt a Bíróságnak azon dictumai (átvitt értelemben vett „precedensei”) alapján történik, amikor a Bíróság magát az Egyezményt, annak egyes fordulatait értelmezi, amikor rámutat arra, mi egyeztethető az Egyezmény követelményeivel össze és mi nem.

Ebből az is következik, hogy - figyelemmel az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének és az Abtv. 1. § c) pontjának, 44. §-ának, valamint a 45. § (1) bekezdésének a rendelkezéseire - abban az esetben, ha a Bíróság egy bizonyos jogi konstrukciót és azon alapuló gyakorlatot összeegyeztethetetlennek talált az Egyezménnyel, az Alkotmánybíróság - szem előtt tartva az Egyezmény 11. jegyzőkönyvéből következő eljárási sajátosságokat is - értelemszerűen tartózkodik attól, hogy egy nyilvánvalóan ugyanolyan jogi megoldást - ezzel éppen ellentétesen - az Egyezménnyel összeegyeztethetőnek minősítsen.”

Az EJEB gyakorlatát elemezve a 166/2011. (XII. 20.) határozat továbbiakban megállapítja:

„A fenti - tipikusnak tekinthető - (ii) hipotézist illetően a Bíróság joggyakorlatából idevágó az a tétel, hogy „a Bíróság rámutat mindenekelőtt arra, hogy az ő feladata nem az irányadó hazai jog és gyakorlat in abstracto ellenőrzése (Lásd Allen kontra Egyesült Királyság, (...) 2010. március 30., 40. §-át). Feladata abban áll, hogy eldöntse, az a mód, ahogyan ezeket alkalmazták a panaszosra vagy ahogyan ezek őt érintették, az az Egyezmény és jegyzőkönyvei sérelmét jelentette-e. (Mežnarić kontra Horvátország, 2005. július 15., 28. § ...)” [Lásd a Fruni kontra Szlovákia ügyben 2011. június 21-én hozott ítélet 133. §-át.]”

A határozat meghozatala idején, természetesen, még nem volt az Alkotmánybíróságnak jogköre az egyedi bírói ítélet alkotmányosságának vizsgálata, tehát az aláhúzott megállapítás a jelen ügyben nyer fokozott jelentőséget. Vagyis, ha az EJEB meghatározott bírósági ítéleti indokolási formulára nézve kinyilvánította annak tisztességtelen voltát, akkor panaszos abban

reménykedik, hogy a mélyen tisztelt Magyar Alkotmánybíróság – a korábban kinyilvánított, „tartózkodási” normáját alapulvéve – tartózkodni fog attól, hogy hasonló indokolási hiányosságot Alaptörvénnyel, annak XXVIII. cikkének (1) bekezdésével összhangban állónak minősítsen. Vagy amiként a 7/2013. (III. 1.) AB. hat. fogalmazott, az alapjogi követelmény nem lehet alacsonyabb, mint az *Egyezmény* és annak az EJEB által „kibontott” szintje, kiemelve az *indokolási kötelezettség meghatározásának igényét is, illetve A Bíróság gyakorlatában az indokolt bírósági döntéshez való jogot.*

A mélyen tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvényt értelmezve – egyebek mellett – a14/2016. (VII. 18.) AB hat. [40] pontjában, korábban a 34/2014. (XI. 14.) AB hat. [174] pontjában szintén rögzítette az EJEB ítéleteinek kiemelt alkotmányjogi jelentőségét.

Úgy véli panaszos, hogy az *Egyezmény* és az EJEB ítéleteinek alkotmányjogi figyelembe vétele kellően indokolt, s éppen ezért megalapozott lehet a hivatkozása az EJEB által TATISHVILI kérelmezőnek az Orosz Állam kérelmezettel szembeni 1509/02 sz. ügyében 2007. február 22-én Strasbourgban meghozott ítéletének (*Orosz ügyben hozott EJEB ítélet*) megállapításaira nézve. Az EJEB ezen ítéletének [58] pontjában – az *Egyezmény* 6. cikke alapján – rögzítette, s ezt kifejezetten polgári ügyben hozott rendes bírói határozat kapcsán fektette le, hogy a Bíróság kialakított gyakorlata szerint az igazságszolgáltatás megfelelő működéséhez hozzátartozik az ítéletek megfelelő indokainak kifejtése:

„[58] ... *The Court reiterates that, according to its established case-law, which reflects a principle linked to the proper administration of justice, judgments of courts and tribunals should adequately state the reasons on which they are based.*”

A megfelelő indokok mibenlétére nézve pedig kifejtette az idézett ítélet [62] és [63] pontja, hogy a tisztességességi szempontból vizsgált ítéleti indokolásoknak ki kellett volna térniük a kérelmező érveire:

„[62] ... *Nevertheless, the City Court endorsed the District Court’s findings in a summary fashion, without reviewing the arguments in the applicant’s statement of appeal.*”

„[63] *Accordingly, the Court considers that the manifestly deficient reasoning by the Dorogomilovskiy District Court and the subsequent approval of such inadequate reasoning by the Moscow City Court as an appellate body failed to fulfil the requirements of a fair trial. There has therefore been a violation of Article 6 § 1 of the Convention.*”

Az ún. *Orosz ügyben hozott EJEB ítélet* fent idézett megállapításait azért tartja irányadónak a jelen ügyben, mert **a panaszolt felülvizsgálati ítélet sem foglalkozott a felülvizsgálati kérelem azon indokával**, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek meghatározott kikötése szerint **a törlesztő részletek száma** attól függ, hogy a kölcsönszerződésben kijelölt bank forint/svájci frank árfolyama a jövőben miként alakul. E devizapiaci változásoknak történt kitettség okozta azt, hogy e kikötés befektetési szolgáltatásnak minősül. Hiszen ennek okán a panaszos mint szerződő fél kölcsön visszafizetési kötelezettsége aszerint változik, hogy a forintnak a svájci frankhoz viszonyított átváltási aránya a szerződés megkötésekor arányhoz képest hogyan alakul. Ha az átváltási arány a svájci frank javára módosul, akkor megemelkedik a törlesztő részletek száma, ha az átváltási arány a forint javára változik, akkor csökken törlesztő részletek száma.

A felülvizsgálati kérelemnek ezzel az indokával a felülvizsgálati ítélet egyáltalán nem foglalkozott, helyette azt vizsgálta, hogy a panaszosnak a kölcsön igénybe vételéhez, illetve a kölcsönből vásárolandó gépkocsi vételárának megfizetéséhez való saját hozzájárulási

részlete (az ún. önerő) tekintetében a panaszos nem vállalt devizapiaci kockázatot, mert az önerő nem volt kitéve devizapiaci változásnak.

Vagyis a felülvizsgálati ítélet egyáltalán nem foglalkozott a felülvizsgálati kérelem indokával, helyette – a kérelem alapjául szolgáló devizapiaci kitettség, devizapiaci kockáztatás szempontjából – olyan szolgáltatást vizsgált, amelyről maga a felülvizsgálati kérelmező sem állította, hogy ez a szolgáltatása (a kölcsönadós önerőként nyújtott szolgáltatása a vételár megfizetéséhez) ki lett volna téve a devizapiaci változásainak.

Már pedig ahogyan az *Orosz ügyben hozott ítélet* [62] pontja rögzítette, az olyan ítélet, amely nem tekinti át a kérelmező fellebbezési indokait

„62. Nor was the inadequacy of the District Court’s reasoning corrected by the Moscow City Court, which simply endorsed the reasons for the lower court’s decision.

*...
Nevertheless, the City Court endorsed the District Court’s findings in a summary fashion, without reviewing the arguments in the applicant’s statement of appeal.*

megsérti a tisztességes eljárás követelményét:

„[63]... failed to fulfil the requirements of a fair trial. There has therefore been a violation of Article 6 § 1 of the Convention.”.

A fentiekre alapozva állítja panaszos, hogy a panaszolt felülvizsgálati ítélet ellentétes panaszosnak a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogával [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.].

Emellett a panasz a felülvizsgálati ítélet egyéb megjelölt fogyatékoságait is olyannak tekintette, mint ami megsérti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát, s ezek alapjogi vizsgálatát is kéri.

Indítványozó azt kéri nagy tisztelettel Főtitkár Úrtól, szíveskedjék alkotmányjogi indokolásként elfogadni a fenti szerény összefoglalót annak érdekében, hogy az előterjesztett alkotmányjogi panaszról dönthessen a mélyen tisztelt Alkotmánybíróság.

Budapest, 2016. szeptember 23.

Tisztelettel:

